

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW W
KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn. 22.07.2003r.

RKT-61/42/03/SB

DECYZJA Nr 28/2003

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. 2003r. z Nr 86, poz. 804) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Panu Zdzisławowi K. prowadzący działalność gospodarczą jako Towarzystwo Inwestycyjno Finansowe – Pośrednictwo „Omega”, Zdzisław K.,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. na podstawie art. 23c) ust. 1 w związku z art. 23a) ust. 2 w/w ustawy uznaje się **za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, praktykę polegającą na stosowaniu przez Pana Zdzisława K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Towarzystwo Inwestycyjno Finansowe - Pośrednictwo „Omega” w ogólnych warunkach umowy, której przedmiotem jest zorganizowanie materialnej pomocy wzajemnej tym Inwestorom Programu Omega, którzy jej potrzebują, a nie mają możliwości uzyskania jej w inny sposób, w szczególności wskutek braku zdolności do uzyskania kredytu bankowego, obowiązujących w dacie przekazania wzorów umowy oraz ogólnych warunków umowy pismem z dnia 26.02.2003r., postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, o następującej treści:

§ 16 ogólnych warunków umowy „W przypadku, gdy w ciągu dwóch (2) kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz, pozwalający na przydział towaru, Omega upoważnione jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danego Programu lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom pozostałych Inwestorów Programu i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Inwestorom Programu, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania.”

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

2. na podstawie art. 23c) ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów określa się Panu Zdzisławowi K. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Towarzystwo Inwestycyjno Finansowe - Pośrednictwo „Omega”, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu określonego w pkt 1 sentencji niniejszej decyzji, polegające na zaniechaniu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego w umowach niewykonanych w dacie otrzymania decyzji, a także nowych umowach zawieranych po tej dacie.

Uzasadnienie

W dniu 18.02.2003r. w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, (zwanego dalej organem antymonopolowym) wszczęte zostało postępowanie wyjaśniające w sprawie stosowania przez Pana Zdzisławowi K., prowadzący działalność gospodarczą jako Towarzystwo Inwestycyjno Finansowe – Pośrednictwo „Omega”, Zdzisław K., (zwanego dalej „OMEGA”) w sprawie ustalenia, czy „OMEGA”, stosuje w wykorzystywanych wzorcach umownych postanowienia mogące nosić znamiona niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w kodeksie cywilnym (sygn.: RKT-62/31/03/SB).

Analiza dokumentów zgromadzonych w trakcie postępowania wyjaśniającego pozwoliła na wstępne ustalenie, iż mogło nastąpić naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie stosowania postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

W wyniku analizy zebranego w ten sposób materiału dowodowego, w dniu 30.04.2003r. zostało wszczęte, pod przedstawionym wyżej zarzutem, postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Do zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów wysłanego w dniu 30.04.2003r. zostało dołączone postanowienie o wszczęciu przedmiotowego postępowania. Jednak OMEGA nie ustosunkowała się do zarzutu przedstawionego we wszczęciu postępowania.

Oceniając przedstawiony stan faktyczny organ antymonopolowy ustalił i zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a) ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

W trakcie postępowania wyjaśniającego, uzyskano wzorce umowne, tj. wzór umowy oraz ogólnych warunków umowy, które regulują warunki umowy zawieranej przez OMEGA z konsumentami, której przedmiotem jest zorganizowanie materialnej pomocy wzajemnej tym Inwestorom Programu Omega, którzy jej potrzebują, a nie mają możliwości uzyskania jej w inny sposób, w szczególności wskutek braku zdolności do uzyskania kredytu bankowego. Przedstawione wzorce umowne obowiązywały w dacie wystosowania przez OMEGA pisma z dnia 26.02.2003r. (Karta nr 10-11).

Wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontrola abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ K.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ K.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze, jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez

prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych.

Sąd dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis, i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479⁴³ K.p.c), spełniają one funkcję podobną do przepisów prawa. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna). Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

„OMEGA” stosuje w „ogólnych warunkach umowy” postanowienie wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (Karta nr 10 verte):

§ 16: Wstrzymanie Asygnacji.

„W przypadku, gdy w ciągu dwóch (2) kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz, pozwalający na przydział towaru, Omega upoważnione jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danego Programu lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom pozostałych Inwestorów Programu i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Inwestorom Programu, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania.”

Postanowienie powyższe zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego (obecnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) z dnia 27 lutego 2002r. Sygn. akt XVII Amc 27/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 23 sierpnia 2002r. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Biuro Pośrednictwa Handlowo-Finansowego MeCom Sp. z o.o. w Szczecinie, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W przypadku gdyby w danym miesiącu środki wniesione przez Klientów uczestników danej grupy nie wystarczyły na zakup jednego Produktu wówczas zebrana kwota zostanie przeniesiona na następny miesiąc, zasilając fundusz grupy w następnym Akcie Asygnacyjnym. W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na zakup jednego Produktu, MeCom jest upoważnione do przedterminowej likwidacji danej grupy lub podjęcia innych kroków, które posłużą interesom grupy i umożliwią dalsze funkcjonowanie w Systemie Klientom, którzy wypełnili swoje zobowiązania terminowo”.

Powołane postanowienia, można uznać, za tożsame, przez co określone procedury wstrzymania asygnacji w wykorzystywanym przez OMEGA zapisie należy traktować jako niezgodne z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez OMEGA mieści się w całości w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.

Pomimo faktu, iż w porównywanych postanowieniach można zauważyć różnice, to jednak nie mają one wpływu na sposób przeprowadzenia wstrzymania asygnacji określonych przez OMEGA oraz MeCom. Użyte zostały tożsame określenia: „Fundusz” – „fundusz grupy”, „przydział towaru” – „zakup jednego Produktu”, „wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danego Programu” – „przedterminowej likwidacji danej grupy”, „podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom” – „podjęcia innych kroków, które posłużą interesom”, „pozostałych Inwestorów Programu” – „grupy”, „w programie Inwestorom Programu” – „w Systemie Klientom”, „terminowo swoje zobowiązania” – „swoje zobowiązania terminowo”.

Powyżej przytoczone pojęcia mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy.

Przytoczone powyżej zapisy w odpowiadający sobie sposób regulują procedury postępowania wstrzymania asygnacji jakie podejmują administratorzy, w sytuacji nie zebrania w Funduszu w ciągu dwóch miesięcy środków pozwalających na przydział odpowiednio towaru - Produktu. W obu przypadkach Przedsiębiorcy deklarują, iż podejmą bliżej nieokreślone czynności, które umożliwią dalsze funkcjonowanie Inwestorom w programie.

Tak więc biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo. W badanym wzorcu podmiotem wykonującym procedury wstrzymania aktów asygnacyjnych i uprawnionym do przedterminowej likwidacji Programu jest OMEGA, natomiast wykonawcą tożsamej procedury opisanej w postanowieniu wpisanym do rejestru jest „MeCom”. Wszelkie inne różnice nie mają wpływu na podejmowane przez Przedsiębiorców zachowania w sytuacji, gdy przez kolejne 2 miesiące nie zostaną zgromadzone środki na przydział towaru – Produktu.

Zgodnie z art. 23c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu. Środkiem usunięcia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów należy uznać w przedmiotowym przypadku zaprzestanie stosowania zabronionej klauzuli, zmianę treści już zawartych umów, które nie zostały wykonane, tj. takich, które są w trakcie realizacji, a także niewykorzystywanie przedmiotowej klauzuli w nowo zawieranych umowach.

W świetle powyższego, należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie został naruszony zbiorowy interes konsumentów i tym samym zasadne było podjęcie działań przewidzianych w ustawie dla zapewnienia ochrony konsumentów.

Wobec powyższego orzeka się jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral